

บันทึก

เรื่อง ท้าหรือปัญหาตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ (เจ้าหน้าที่ของครุสภาซึ่งถูกลงโทษทางวินัย อยู่ในความหมายของบทนิยามคำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินหรือไม่)

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๔/๕๔๗๐๑ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงศึกษาธิการได้รับแจ้งจากสำนักงานเลขาธิการครุสภาว่า คณะกรรมการอำนวยการครุสภาได้พิจารณาล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา เพื่อล้างมลทินให้แก่เจ้าหน้าที่ของครุสภาผู้ถูกลงโทษทางวินัย โดยอาศัยเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๐ แล้ว ที่ประชุมมีมติให้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ มีเจตนารอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการครุสภาด้วยหรือไม่เพียงใด

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่อยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้แก่

๑. ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม
๒. ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
๓. ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
๔. ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ
๕. บุคคลใดที่ถูกลงโทษ หรือลงทัณฑ์ โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของครุสภาได้มีฐานะเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือที่ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือลงทัณฑ์ทางวินัย เพราะครุสภาได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติครุ พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งได้บัญญัติให้ครุสภาเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล เจ้าหน้าที่ของครุสภาจึงเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยครุ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของครุสภาผู้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยจึงควรได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวด้วยแต่เนื่องจากพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ มิได้บัญญัติให้เห็นชัดเจนว่า บุคคลใดที่ถูก
ลงโทษหรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์
ทางวินัยได้แก่บุคคลใดบ้าง กระทรวงศึกษาธิการขอหารือว่าข้อความว่า “บุคคลใดที่ถูกลงโทษ
หรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทาง
วินัย” ที่ระบุในคำนิยามคำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ตามมาตรา ๓^๑แห่งพระราชบัญญัติล้าง
มลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐
พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ หมายความว่าถึงบุคคลใดบ้าง จะให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของครุสภา
ด้วยหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณา
ปัญหาตามข้อหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน
ปลัดกระทรวง) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. และผู้แทนครุสภา แล้ว มีความเห็นว่า ในการพิจารณา
ความหมายของข้อความที่ว่า “และให้หมายความรวมถึงบุคคลใดที่ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์โดย
คำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย” ตามบทนิยาม
คำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา (๓) แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินใน
วโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา
พ.ศ.๒๕๓๐ นั้น จะต้องพิจารณาความหมายประกอบกับข้อความในตอนต้นของบทนิยามที่ว่า
“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม
ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงาน
ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลง
ทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัย และต้องถือว่าคำว่า “บุคคลใด” ของข้อความในตอนท้ายที่ว่า “และ
ให้หมายความรวมถึงบุคคลใดที่ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผล
เช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย” หมายถึงบุคคลที่กล่าวถึงข้างต้นซึ่งมิได้ถูก
ลงโทษหรือลงทัณฑ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม แต่ถูก
ลงโทษหรือลงทัณฑ์ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์
ทางวินัย เช่น ข้าราชการที่ถูกลงโทษตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗ ของธรรมนูญ

^๑มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ต้องโทษ” หมายความว่า ผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษหรือให้กักกัน
และให้หมายความรวมถึงผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษโดยคำ
พิพากษาของศาล

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม
ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่า
ด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตาม
กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว
และให้หมายความรวมถึงบุคคลใดที่ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการ
ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย

การปกครองราชอาณาจักร (พ.ศ.๒๕๐๒) มาตรา ๑๗ ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ และมาตรา ๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ เป็นต้น มิได้หมายความว่าถึงบุคคลทั่วๆ ไป นอกจากบุคคลจำพวกต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว

สำหรับกรณีตามปัญหาที่ว่า เจ้าหน้าที่ของครุสภาที่ถูกลงโทษทางวินัยอยู่ในความหมายของบทนิยามคำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ หรือไม่ นั้น โดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้เคยวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติครุ พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๔^๒ ได้บัญญัติไว้แต่เพียงว่า ให้ครุสภาเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการและมีฐานะเป็นนิติบุคคลเท่านั้น และตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มิได้กำหนดให้ครุสภาเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ และครุสภามีใช้ “หน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ” อันจะเข้าอยู่ในความหมายของ “รัฐวิสาหกิจ” ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ครุสภาจึงไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ” ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ของครุสภาจึงมิใช่ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม หรือผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของครุสภาก็มีใช้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และมีใช้ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ด้วย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของครุสภาที่ถูกลงโทษทางวินัยจึงมิใช่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามความหมายของบทนิยามคำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ในมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๓๒

^๒มาตรา ๔ ให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า “ครุสภา” และให้มีสภานี้เป็นนิติบุคคล

^๓บันทึก เรื่อง อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการสอบบัญชีครุสภาและหน่วยงานการค้าของครุสภา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร ๐๔๐๑/๕๐๒๒ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)